

نام و نام خانوادگی:

زمان برگزاری: ۱۵ دقیقه

نام آزمون: منطق درس هفتم تستی

تاریخ آزمون:

۱ اگر قضیه «هر الف ب است» کاذب باشد، به ترتیب در تناقض، تداخل و تضاد چه حالتی به وجود می آید؟

- ۱ حتماً صادق است - ممکن است صادق باشد - ممکن است صادق باشد.
- ۲ حتماً کاذب است - ممکن است کاذب باشد - ممکن است صادق باشد.
- ۳ شاید کاذب باشد - حتماً صادق است - ممکن است کاذب باشد.
- ۴ شاید صادق باشد - حتماً کاذب است - ممکن است کاذب باشد.

۲ دو قضیه‌ای را که در نسبت متفاوت ولی در سور یکسان باشند، ..... می نامند و متناقض قضیه «بعضی الف ب نیست»، ..... می باشد.

- ۱ متضاد - هر الف ب است.
- ۲ متناقض - بعضی الف ب نیست.
- ۳ متضاد - هیچ الف ب نیست.
- ۴ متناقض - بعضی الف ب است.

۳ اگر قضیه «بعضی الف ب نیست» صادق باشد، قضیه .....

- ۱ «هیچ الف ب نیست»، متداخل آن بوده و کاذب است.
- ۲ «هر الف ب است»، متضاد آن بوده و صادق است.
- ۳ «بعضی الف ب است»، متداخل آن بوده و صادق است.
- ۴ «هر الف ب است»، متناقض آن بوده و کاذب است.

۴ در کدام گزینه عکس قضیه به درستی بیان نشده است؟

- ۱ بعضی انسان ها شاعر هستند. ← بعضی شاعرها انسان هستند.
- ۲ هر انسانی شاعر است. ← بعضی شاعرها انسان هستند.
- ۳ بعضی انسان ها شاعر نیستند. ← بعضی شاعرها انسان نیستند.
- ۴ هیچ انسانی شاعر نیست. ← هیچ شاعری انسان نیست.

۵ دو قضیه «محال در صدق و کذب دو نسبت» و دو قضیه «وجوب در صدق قضیه جزئی در صورت صدق قضیه کلی و نه برعکس و وجوب در کذب

قضیه کلی در صورت کذب قضیه جزئی و نه برعکس» و دو قضیه «محال در صدق دو نسبت و ممکن در کذب دو نسبت» به ترتیب موصوف به ..... و ..... هستند.

- ۱ تناقض - تضاد - تداخل
- ۲ تناقض - تداخل - تضاد
- ۳ تضاد - تناقض - تداخل
- ۴ تضاد - تداخل - تناقض

۶ با در نظر گرفتن قضیه کاذب «بعضی حیوانات دوزیست نیستند»، کدام گزینه به صورت صحیح آورده شده است؟

- ۱ تضاد: بعضی حیوان ها دوزیست نیستند - کاذب
- ۲ تناقض: بعضی حیوان ها دوزیست هستند - کاذب
- ۳ تداخل: هیچ حیوانی دوزیست نیست - کاذب
- ۴ عکس مستوی: بعضی دوزیست ها حیوان هستند - صادق

۷ کدام یک از روابط منطقی زیر میان قضایای «موجبه کلی و سالبه جزئی» و «سالبه کلی و موجبه جزئی» برقرار است؟

- ۱ تضاد
- ۲ عکس مستوی
- ۳ تناقض
- ۴ تداخل

۸ قضایای «بعضی نادان ها قابل احترام نیستند»، «هر سهامداری در بورس کار می کند» و «بعضی میوه ها خوردنی هستند» به ترتیب با کدام یک از

گزینه های زیر رابطه تناقض، تضاد و عکس مستوی دارند؟

- ۱ بعضی نادان ها قابل احترام هستند - بعضی سهام داران در بورس کار می کنند - بعضی خوردنی ها میوه هستند.
- ۲ بعضی داناها قابل احترام هستند - هیچ سهامداری در بورس کار نمی کند - بعضی خوردنی ها میوه هستند.
- ۳ هر نادانی قابل احترام است - هیچ سهامداری در بورس کار نمی کند - بعضی خوردنی ها میوه هستند.
- ۴ هر نادانی قابل احترام است - بعضی سهام داران در بورس کار نمی کنند - هر خوردنی میوه است.

۹ اگر قضیه کاذب «بعضی ب ج است» و قضیه صادق «هر الف ت است» را داشته باشیم، آنگاه کدام قضیه صادق نیست؟

- ۱ هیچ ب ج نیست.
- ۲ هر ب ج است.
- ۳ بعضی ت الف است.
- ۴ هیچ ج ب نیست.

۱۰ در کدام گزینه احکام قضایا به درستی رعایت و بیان نشده است؟

- ۱ هر پرنده‌ای تخم گذار است؛ پس بعضی تخم گذارها پرنده هستند. (عکس مستوی)
 ۲ بعضی از کسانی که رشته انسانی می‌خوانند در ادبیات قوی هستند. پس هر کس در ادبیات قوی است، رشته انسانی می‌خواند. (عکس مستوی)
 ۳ از آنجا که هیچ گربه‌ای متفکر نیست، پس نمی‌توان پذیرفت هر گربه‌ای متفکر است. (تضاد)
 ۴ اگر برخی مارها سمی نباشند پس همه مارها سمی هستند، قابل قبول نیست. (تناقض)

۱۱ کدام گزینه درباره «قضایای متقابل» نادرست است؟

- ۱ قضایایی که موضوع و محمول یکسان ندارند.
 ۲ قضایایی که در کمیت متفاوت هستند.
 ۳ قضایایی که در کیفیت متفاوت هستند.
 ۴ قضایایی که اگر کلی آن صادق باشد جزئی آن هم صادق است.

۱۲ عکس مستوی کدام یک از قضیه‌های زیر درست بیان نشده است؟

- ۱ هیچ عقابی حشره نیست: هیچ حشره‌ای عقاب نیست.
 ۲ هر ایرانی وطن‌دوست است: بعضی وطن‌دوست‌ها ایرانی هستند.
 ۳ بعضی سنگ‌ها آهنی هستند: بعضی آهنی‌ها سنگ هستند.
 ۴ بعضی حیوانات گربه نیستند: بعضی گربه‌ها حیوان نیستند.

۱۳ کدام گزینه درباره عکس مستوی نادرست است؟

- ۱ در عکس مستوی سور همواره ثابت است.
 ۲ برای سالبه جزئی نمی‌توان عکس لازم‌الصدق به دست آورد.
 ۳ در این رابطه جای موضوع و محمول عوض می‌شود.
 ۴ عکس سالبه کلی، سالبه کلی است.

۱۴ دو قضیه متضاد .....

- ۱ هیچ‌گاه کاذب نمی‌شوند. ۲ همیشه کاذب هستند. ۳ همواره صادق هستند. ۴ ارتفاعشان ممکن است.

۱۵ در ..... اگر اصل قضیه ..... باشد، درباره صدق و کذب قضیه دوم می‌توان به قطعیت حکم کرد.

- ۱ تضاد - صادق ۲ تداخل - کاذب ۳ تضاد - کاذب ۴ تداخل - صادق

۱۶ اگر متناقض قضیه‌ای «بعضی میوه‌ها شیرین هستند»، متداخل و متضاد اصل این قضیه به ترتیب کدام یک از اقسام قضایای محصوره خواهد بود؟

- ۱ سالبه کلیه - موجبه کلیه ۲ سالبه جزئیه - موجبه کلیه ۳ سالبه جزئیه - ندارد ۴ سالبه کلیه - موجبه جزئیه

۱۷ اگر بخواهیم ..... یک قضیه را به دست آوریم به شکلی که از ..... یکی ..... دیگری لازم شود باید میان موضوع و

محمول آن قضیه الزاماً رابطه ..... برقرار باشد.

- ۱ متداخل - صدق - صدق - عموم و خصوص من وجه ۲ متضاد - کذب - کذب - عموم و خصوص من وجه
 ۳ متضاد - کذب - کذب - عموم و خصوص من وجه ۴ متناقض - صدق - صدق - عموم و خصوص من وجه

۱۸ شکل‌گیری مغالطه استثنا قابل چشم‌پوشی نشأت گرفته از پافشاری بر ..... است.

- ۱ صادق بودن گزاره کلی دارای مثال نقض ۲ صادق بودن موارد استثنا در یک گزاره کلی
 ۳ کاذب بودن موارد استثنا در یک گزاره کلی ۴ کاذب بودن گزاره کلی بدون مثال نقض

۱۹ کدام گزینه رابطه قضیه «هیچ صدقه‌ای کار نیک نیست» را با قضیه «هر کار نیکی صدقه است» به درستی بیان می‌کند؟

- ۱ متناقض عکس مستوی ۲ متضاد عکس مستوی ۳ عکس مستوی متضاد ۴ عکس مستوی متناقض

۲۰ کدام یک از موارد زیر قضایای جزئی را در بر نمی‌گیرد؟

- ۱ تناقض ۲ تداخل ۳ تضاد ۴ تداخل تحت تضاد

پاسخنامه تشریحی

۱) اگر قضیه‌ای کاذب باشد، نقیض آن حتماً صادق است، ولی در تداخل چنان که کلی کاذب باشد صدق و کذب قضیه متداخل آن معلوم نیست؛ همچنین در تضاد اگر قضیه کلی کاذب باشد متضاد آن نتیجه قطعی ندارد.

۲) دو قضیه وقتی متضاد هستند که سور هر دو کلی ولی از نظر نسبت، یکی موجه باشد و یکی سالبه.

بعضی الف ب نیست $\longleftrightarrow$ هر الف ب است.

۳) در تناقض سور و نسبت دو قضیه کاملاً متفاوت بوده و وضعیت صدق و کذب آنها کاملاً مخالف یکدیگر است. بررسی سایر گزینه‌های دیگر:

گزینه ۱: متداخل است، اما وضعیت صدق و کذب آن نامشخص است.

گزینه ۲: قضیه جزئی تضاد ندارد.

گزینه ۳: این قضیه داخل تحت تضاد است، نه متداخل.

۴) قضیه سالبه جزئی عکس مستوی ندارد.

۵) تناقض: صدق یک قضیه کذب دیگری را در پی دارد و برعکس؛ یعنی محال است دو نسبت با هم صادق یا کاذب باشند.

تداخل: هرگاه قضیه کلی صادق باشد، قضیه جزئی نیز صادق است و هرگاه قضیه جزئی کاذب باشد، قضیه کلی نیز کاذب است.

تضاد: از صدق قضیه کلی به کذب قضیه کلی دیگر می‌رسیم؛ اما نمی‌توانیم اگر قضیه کلی کاذب باشد، به صورت قطعی بگوییم که قضیه متضاد آن کاذب یا صادق است.

۶) در تداخل که میان موجه کلیه و موجه جزئی و سالبه کلیه و سالبه جزئی برقرار است، هرگاه جزئی کاذب باشد، کلی نیز کاذب است.

۷) رابطه تناقض میان قضیه‌های «موجه کلی و سالبه جزئی» و «سالبه کلی و موجه جزئی» برقرار است.

۸) بعضی نادان‌ها قابل احترام نیستند (متناقض)، همه نادان‌ها قابل احترامند.

هر سهام‌داری در بورس کار می‌کند (متضاد)، هیچ سهام‌داری در بورس کار نمی‌کند.

برخی میوه‌ها خوردنی هستند (عکس)، برخی خوردنی‌ها میوه هستند.

۹) تناقض قضیه کاذب «بعضی ب ج است»، قضیه صادق «هیچ ب ج نیست» است که متضاد این قضیه، قضیه کاذب «هر ب ج است» می‌باشد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۳) این گزینه به عنوان عکس مستوی قضیه صادق «هر الف ت است» قرار گرفته و صادق است.

گزینه ۴) این گزینه به عنوان عکس مستوی قضیه صادق «هیچ ب ج نیست» قرار گرفته و صادق است.

۱۰) عکس مستوی موجه جزئی، موجه جزئی است. اما در این جا ایهام انعکاس صورت گرفته و به صورت موجه کلیه بیان شده است.

۱۱) قضایای متقابل، قضایایی هستند که در موضوع و محمول یکسان هستند، اما در کمیت یا کیفیت یا هر دو تفاوت دارند. در رابطه تداخل اگر قضیه کلی صادق باشد، جزئی آن هم صادق خواهد بود.

۱۲) منطق دانان با بررسی قضیه سالبه جزئی؛ مانند «بعضی حیوانات گربه نیستند» نشان داده‌اند که قانونی کلی برای عکس مستوی این قضیه وجود ندارد. بدین جهت اصطلاحاً می‌گویند که سالبه جزئی عکس لازم‌الصدق ندارد.

۱۳) در عکس مستوی سور ثابت است، به جز زمانی که عکس موجه کلی را به دست می‌آوریم. در چنین حالتی موجه کلی به موجه جزئی عکس می‌شود.

۱۴) در قضایای متضاد محال است که هر دو صادق باشند (رد گزینه ۳). ممکن است یکی صادق، یکی کاذب یا هر دو کاذب باشد، نه لزوماً و همواره (رد گزینه ۱ و ۲).

۱۵) دو قضیه متضاد هرگز با هم اجتماع در صدق ندارند. پس اگر اصل قضیه صادق باشد، به طور قطع متضادش کاذب است (رد گزینه ۳). در تداخل، صادق بودن قضیه اول در صورتی منجر به صدور قطعی حکم می‌شود که کلی باشد. در واقع قضیه اول می‌تواند جزئی صادق یا کلی کاذب باشد، اما ارزش قضیه دوم نامعلوم باشد (رد گزینه ۲ و ۴).

۱۶) ابتدا اصل قضیه مذکور در صورت سؤال را پیدا می‌کنیم و بعد، از روی قضیه اصل، متداخل و متضاد را می‌سازیم. قضیه اصل «هیچ میوه‌ها شیرین نیست» می‌باشد که متداخل آن یک قضیه سالبه جزئی و متضاد آن یک قضیه موجه کلیه خواهد بود.

۱۷) اگر رابطه میان موضوع و محمول عموم و خصوص من وجه باشد حتماً هر دو قضیه متضاد، کاذب خواهند بود.

هر لباسی سفید است - هیچ سفیدی لباس نیست. هر دو کاذب هستند.

رد گزینه‌های ۱ و ۴؛ این لزوم در مورد تناقض و تداخل وجود ندارد.

رد گزینه ۲؛ ممکن نیست رابطه میان موضوع و محمول من وجه باشد و آن قضیه با سور کلی صادق باشد (در تضاد، هر دو قضیه دارای سور کلی هر و هیچ هستند).

۱۸) در صورتی که با پیدا شدن استثنایی (مثال نقض) در یک حکم کلی همچنان بر کلی بودن (صادق بودن) حکم خود اصرار کنیم، دچار مغالطه استثنای قابل چشم‌پوشی شده‌ایم.

۱۹) (۱) هر کار نیکویی صدقه است. (متضاد): (۲) هیچ کار نیکویی صدقه نیست. (عکس مستوی): (۳) هیچ صدقه‌ای کار نیک نیست.

دقت شود وقتی می‌خواهیم نام نسبت را بفهمیم باید مراحل را از آخر به اول بنویسیم: عکس مستوی متضاد

یعنی قضیه (۳)، عکس مستوی متضاد قضیه (۱) است.

به دلیل این که در تضاد فقط کیفیت عوض می شود و جزئی ها را در بر نمی گیرد. ۱ ۲ ۳ ۴ ۲۰

پاسخنامه کلیدی

۱	۱	۲	۳	۴
۲	۱	۲	۳	۴
۳	۱	۲	۳	۴
۴	۱	۲	۳	۴
۵	۱	۲	۳	۴

۶	۱	۲	۳	۴
۷	۱	۲	۳	۴
۸	۱	۲	۳	۴
۹	۱	۲	۳	۴
۱۰	۱	۲	۳	۴

۱۱	۱	۲	۳	۴
۱۲	۱	۲	۳	۴
۱۳	۱	۲	۳	۴
۱۴	۱	۲	۳	۴
۱۵	۱	۲	۳	۴

۱۶	۱	۲	۳	۴
۱۷	۱	۲	۳	۴
۱۸	۱	۲	۳	۴
۱۹	۱	۲	۳	۴
۲۰	۱	۲	۳	۴